ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΗ ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ

...χρεός, κρίση, συνδικαλισμός, κριτική, απεργίες, αντιστάσεις, δομές, αυτοοργάνωση, αλληλεγγύη...

εισαγωγή

Η παρούσα μπροσούρα αποτελεί προϊόν συλλογικής δουλειάς της συνέλευσης του εργαλειοφόρου και είναι απόρροια συζητήσεων, εκδηλώσεων και δράσεων που προηγήθηκαν όλο το προηγούμενο διάστημα, αποτελώντας για εμάς μια νέα αφετηρία ζυμώσεων και εξέλιξης της σκέψης/δράσης μας .

Είναι ένα ακόμα σημείο (ασταθούς) στήριξης, χρήσιμο για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις αντιφάσεις που η ίδια ζωή καθημερινά παράγει, μέσα από δαιδαλώδεις μηχανισμούς, στην εργασία, στις προσωπικές σχέσεις, στις πολιτικές διεργασίες...
Τροφοδοτούμαστε από την βεβαιότητα ότι αυτά που επεξεργαζόμαστε αποτελούν μια διαρκή δυνατότητα στο σήμερα, ότι απασχολούν πολλούς από αυτούς που βιώνουν τον παραλογισμό αυτού του συστήματος. Επιζητούμε να συνευρεθούμε με όλους αυτούς και να ενωθούμε πάνω στα αυτονόητα, τουλάχιστον σε πρώτο επίπεδο, χωρίς δογματισμούς, με όπλο την αλληλεγγύη.

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με ζητήματα με τα οποία βρεθήκαμε αντιμέτωποι όλο το τελευταίο διάστημα. Συμμετέχοντας στο πεδίο των κοινωνικών αγώνων, επιλέγουμε να καταθέσουμε το λόγο μας, ελπίζοντας να βρεθούν ευρύτερες συνδέσεις με τα πληττόμενα κοινωνικά κομμάτια.
Δεν αντιμετωπίζουμε την σχέση κεφαλαίου/εργασίας σαν απόλυτο σημείο θέασης των κοινωνικών σχέσεων. Αναγνωρίζουμε την ύπαρξη ποικίλων αντιθέσεων, ταυτοτήτων, συμπεριφορών. Ασχολούμαστε όμως με αυτή γιατί αποτελεί μια από τις ολοκληρωτικές συνθήκες μέσα στις οποίες καλούμαστε να ζήσουμε

Αναγνωρίζουμε την μερικότητα της συνεισφοράς μας, αλλά ακριβώς αυτή η επίγνωση είναι που μας προστατεύει από τις βλαβερές συνέπειες της βεβαιότητας πως έχουμε ένα εργαλείο ικανό να ερμηνεύσει τα πάντα. *Κανένας δεν γνωρίζει /πράττει καλύτερα παρά οι ίδιοι οι αγωνιζόμενοι, αυτοί που κάθε φορά αποφασίζουν να πάρουν τη ζωή στα χέρια τους.*

Πάτρα, Δεκέμβρης '10

Ευτυχώς επτωχεύσαμεν...

Οι περσινές κινητοποιήσεις σηματοδότησαν μια πρώτη απόπειρα να απαντηθούν οι συνεχείς επιθέσεις που δέχονται οι εργαζόμενοι τον τελευταίο χρόνο, και οι οποίες σχηματοποιούνται στην κατεύθυνση μιας ολοένα και εντεινόμενης καπιταλιστικής ολοκλήρωσης. Τα συγκεκριμένα μέτρα, λίγο πολύ γνωστά και συνεχώς εμπλουτιζόμενα μέχρι την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, συνιστούν μια πρωτοφανή εργασιακή και κοινωνική αναδιάρθρωση υπό τη ρητορεία του δημόσιου χρέους και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Το 2007, όταν ξέσπασε η κρίση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων στην Αμερική, οι γκουρού του παγκόσμιου καπιταλισμού μίλησαν για επερχόμενη οικονομική ύφεση. Οι έλληνες εκπρόσωποι του κρατικοκαπιταλιστικού σχηματισμού, μιλούσαν για την απρόσβλητη ελληνική οικονομία, επιχαίροντας για τις επιλογές τους τα προηγούμενα χρόνια (ΟΝΕ, Ευρώ κτλ). Φευ... Με πρόσχημα την αδυναμία αποπληρωμής των δανείων που το κράτος έχει πάρει και επισείοντας τον κίνδυνο της άμεσης χρεωκοπίας, ο ελληνικός αστικός σχηματισμός επιτίθεται με όχημα την βοήθεια που πρόθυμα το διεθνές κεφάλαιο του προσφέρει (ΔΝΤ, ΕΚΤ, ΕΕ). Φυσικά δεν είναι μόνο η ελληνική κοινωνία στο στόχαστρο, καθώς ακολουθούν κράτη όπως η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Πορτογαλία κτλ., ενώ οι δημόσιες δαπάνες κόβονται ακόμα και σε χώρες όπως η Αγγλία. *Η επίθεση είναι γενικευμένη και αφορά ουσιώδη ζητήματα αναπαραγωγής του κεφαλαίου, με στόχο να ξεπεράσει την κρίση στην οποία έχει περιέλθει σε παγκόσμιο επίπεδο.*

Όπως και οι περισσότεροι αστοί οικονομολόγοι παραδέχονται (η ίδια η κοινή λογική το λέει), η χρεωκοπία του ελληνικού κράτους για 5η φορά στην ιστορία του είναι προ των πυλών. Προς το παρόν θα είναι ελεγχόμενη ώστε να χρηματοδοτηθούν επαρκώς μέσω του «πακέτου στήριξης» οι τράπεζες στις οποίες χρωστάει το κράτος. Πρόκειται για ελβετικές, γαλλικές, γερμανικές, αμερικανικές και... ελληνικές τράπεζες (Εθνική, Άλφα, Πειραιώς, Eurobank), οι οποίες κατέχουν περίπου το 30% του ελληνικού χρέους και στις οποίες μόλις πέρυσι ο Καραμανλής είχε δώσει 28 δις και ο Παπανδρέου άλλα 17 δις ευρώ για να στηρίξουν τη ρευστότητά τους. Τα ευαγή αυτά ιδρύματα, διαθέτουν κρατικά ομόλογα άνω των 36 δις, τα οποία χρησιμοποιούν ως βάση ασφαλείας, και από κει και πέρα διαθέτουν άλλα 45 δις σε κρατικά ομόλογα με τα οποία προσφεύγουν στην ΕΚΤ υπό μορφή εγγυήσεων, δανείζονται με επιτόκιο 1% και κατόπιν με τα ίδια αυτά χρήματα δανείζουν το ελληνικό κράτος με εξαπλάσιο (!) επιτόκιο και τους ταπεινούς δανειολήπτες με εικοσαπλάσιο!

Το χρέος ως χρέος

Αυτό που προς το παρόν αποτελεί ζητούμενο είναι να χαλιναγωγηθούν όσο είναι δυνατό οι κοινωνικές αντιδράσεις και να αξιοποιηθεί η δημοσιονομική τρομοκρατία ώστε να προωθηθούν οι απαραίτητες για το κεφάλαιο εργασιακές/ασφαλιστικές/συνταξιοδοτικές/μισθολογικές αλλαγές. Ουσιαστικά αυτό που εκτυλίσσεται είναι μια βίαιη αλλαγή των κοινωνικών σχέσεων, εφαρμογή του δόγματος-σοκ, στη λογική της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης. Το ελληνικό κεφάλαιο, σκοντάφτοντας τις προηγούμενες φορές που το αποπειράθηκε (από την τριετία Μητσοτάκη με τις εκτεταμένες αποκρατικοποιήσεις έως το νόμο Γιαννίτση για το ασφαλιστικό) σε έντονες κοινωνικές αντιδράσεις, επιχειρεί τώρα την τελική του επίθεση επικαλούμενο τον κίνδυνο χρεωκοπίας. Η αποδόμηση του κράτους πρόνοιας είναι η μία διάσταση της επίθεσης. Η ανάκληση των τελευταίων του εφεδρειών (ακροδεξιές συμμορίες), δείχνει την κρισιμότητα της μάχης. Η προπαγάνδα ρίχνει μεγάλο βάρος στη «διαφθορά», «τον υπερδιογκωμένο δημόσιο τομέα», τους «έλληνες που τρώνε από τα έτοιμα», τις «πελατειακές σχέσεις με το κράτος», την αδυναμία υγιούς (καπιταλιστικής) «ανάπτυξης» κτλ.[1] Όλα μέσα στο καζάνι της σύγχυσης, με προφανή στόχο τη μεταβίβαση της ευθύνης στην καμπούρα των εργαζομένων, οι οποίοι

πρέπει ως απόδειξη «πατριωτικού» χρέους να την αναλάβουν και να στοιχηθούν πίσω από το «εθνικό συμφέρον», δηλαδή πίσω από το συμφέρον των αφεντικών. Οι κοινωνικές και εργατικές κινητοποιήσεις θεωρούνται κάτι σαν εσχάτη προδοσία, η ταξική συνείδηση και η αντίσταση στον επαπειλούμενο κοινωνικό κανιβαλισμό εξοβελίζεται στο πυρ το εξώτερο και οι τηλεοπτικοί ρουφιάνοι δείχνουν καθημερινά τον ένοχο με το δάχτυλο. *Οι ιδέες της κοινωνικής χειραφέτησης βρίσκονται στο στόχαστρο.*

Τα αιτήματα πέθαναν! Ζήτω τα αιτήματα!

Όλο το τελευταίο διάστημα δυνάμεις της κοινοβουλευτικής και εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς επεξεργάζονται και προτείνουν σχέδια «εξόδου από την κρίση». *Αναδιάρθρωση του χρέους, στάση πληρωμών, διαγραφή του χρέους, έξοδος από την Ε.Ε.* είναι μερικά από αυτά. Οι προτάσεις αυτές δεν είναι τίποτα άλλο από επιλογές στις οποίες το ίδιο το ελληνικό κράτος (όπως συνέβη και στις περιπτώσεις της Πολωνίας και της Αργεντινής παλιότερα) ίσως αναγκαστεί να καταφύγει στο άμεσο μέλλον με σκοπό τη διάσωση -όχι φυσικά των εργαζομένων -αλλά του ίδιου του ελληνικού κρατικοκαπιταλιστικού σχηματισμού. Η αριστερή φρασεολογία, εγκλωβισμένη ανάμεσα στις ένδοξες επαναστατικές αναφορές της και τις συνθήκες σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης στις οποίες μεταπολεμικά ανδρώθηκε, αδυνατεί να συνδέσει την «έξοδο από την κρίση» με ένα σαφές ανατρεπτικό περιεχόμενο. Οι δομές που στηρίζουν τόσο το κράτος όσο και το κεφάλαιο έχουν μείνει αλώβητες ύστερα από πολύ πιο δύσκολες γι' αυτές περιόδους. Η περίοδος που διανύουμε είναι περίοδος ρήξης. Αν η διαγραφή του χρέους δεν συνοδευτεί από την μάχη για κοινωνική στάση πληρωμών, για πραγματική χρεοκοπία του ελληνικού κράτους και όχι για μια νεφελώδη σωτηρία της χώρας, τότε δεν κάνουμε τίποτα άλλο παρά να στοιχιζόμαστε πίσω από την κυρίαρχη ρητορεία.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό του τρόπου που συνεχίζουν τα κόμματα-συνδικάτα της αριστεράς να ασκούν κριτική είναι η συνεχής αγωνία τους για την διατύπωση αιτημάτων που «εκφράζουν τον λαό» και αποτελούν αξιόπιστη εναλλακτική πρόταση στο επίπεδο μιας άλλης διαχείρισης ή βελτίωσης των όρων διαβίωσης των εργαζόμενων. Η στάση τους αυτή συνδέεται με το φαντασιακό εκείνο που περιορίζεται στην αναπόληση ενός δίκαιου κράτους, *του κράτους πρόνοιας* [2] , γεγονός που είναι απόρροια του σκοπού που είχαν τα συνδικάτα και τα κόμματα της αριστεράς τις τελευταίες δεκαετίες: τ*η βελτίωση της ζωής του εργαζόμενου μέσα στον καπιταλισμό*. Ο αιτηματικός λόγος όμως είναι πλέον ανεδαφικός και με όρους κοινής (πολιτικής) λογικής, ανεξάρτητα από την ιδεολογική οπτική του καθενός. *Το κεφάλαιο τα θέλει όλα και τα θέλει τώρα. Το ίδιο θα πρέπει να κάνουμε και εμείς.*

Απότοκο μιας εποχής (πρώτο μισό του 20ου αιώνα) που σημαδεύτηκε από δύο πολέμους, πραγματοποιήθηκε μια πρωτοφανής καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων, έλαβαν χώρα συνεχείς επαναστατικές απόπειρες από την πλευρά των καταπιεσμένων (Ρωσία, Γερμανία, Ισπανία κτλ.) και ξέσπασε η σφοδρή οικονομική κρίση του μεσοπολέμου, το κοινωνικό κράτος ήταν σύμφυτο με την εποχή της ξέφρενης μεταπολεμικής καπιταλιστικής ανάπτυξης. Το φαντασιακό της αιτηματικής πολιτικής κατατρώει τα σωθικά της αριστεράς, ως κριτήριο πολιτικής σοβαρότητας και επιβίωσης. Το πρόβλημα απογυμνώνεται και γιγαντώνεται τώρα, σε μια περίοδο όπου το ίδιο το κεφάλαιο αποδέχεται και κάνει

---

1. Η μεθοδευμένη σύγχυση αποκρύπτει το γεγονός πως όλα αυτά είναι σύμφυτα με το καπιταλιστικό μοντέλο ανάπτυξης. Δεν υπάρχει κερδοσκοπία έξω από ένα οικονομικό σύστημα που ούτως ή άλλως βασίζεται στο κέρδος όπως δεν υπάρχει διαφθορά πάρα μόνο σε ένα πολιτικό σύστημα που βασίζεται στην απάθεια και την αντιπροσώπευση.

2. Για κάποιους η αναπόληση περιλαμβάνει και το προλεταριακό κράτος. Η ουσία όμως δεν αλλάζει. Ακόμα και αν ιδωθεί με όρους υπέρτατης (οικονομικής) δικαιοσύνης/ισότητας , δεν είναι τίποτα άλλο από μια ακραία έκφραση σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης.

κάνει πράξη την εγκατάλειψη της όποιας κοινωνικής πολιτικής είχε επιλέξει να ασκήσει. Το σημείο ισορροπίας πάνω στο οποίο δομήθηκε η μεταπολεμική πραγματικότητα είναι πλέον «γύρος του θανάτου». *Η εποχή που διαπραγματευόμασταν με τα αφεντικά την αξία της εργατικής μας δύναμης, αποσπώντας παροχές/ψίχουλα είναι πια παρελθόν.*

Η κοινωνική πολιτική εκτός από παραχώρηση ήταν βέβαια και ζήτημα επιβίωσης του καπιταλισμού, αλλά και προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξή του. Συνοδεύτηκε με την υιοθέτηση μιας εργασιακής/καταναλωτικής ηθικής από την πλευρά των εκμεταλλευομένων. Η ιδέα του μισθωτού-εργάτη από εκβιαστική μεταλλάχτηκε σε δελεαστική δυνατότητα ύπαρξης, με αποτέλεσμα τη μετατόπιση της ιδέας της εργασίας από το πεδίο του εκβιασμού σε αυτό του δικαιώματος. Μέσω των παροχών (καλοί μισθοί, κοινωνική ασφάλιση, επιδόματα ανεργίας, συλλογικές συμβάσεις εργασίας, δωρεάν υγεία, παιδεία, άδειες κτλ.), δόθηκε η δυνατότητα συμμετοχής στην κοινωνική ζωή[3] σε στρατιές περιφερόμενων εξαθλιωμένων, και έτσι η (αστική) ταυτότητα του μισθωτού/καταναλωτή εγκολπώθηκε πλήρως ως τρόπος (και μάλιστα ηθικότατος [4]) ύπαρξης και κοινωνικοποίησης και όχι ως αυτό που τώρα φαίνεται ξεκάθαρα ότι είναι και πάντα ήταν· *μια σκλαβιά με επιχρυσωμένες αλυσίδες.*

Ο πρώτος γύρος...

Οι περσινές απεργίες αποτέλεσαν μια πρώτη απόπειρα απάντησης από την πλευρά των εργαζομένων. Αυτών που ούτως ή άλλως βίωναν μια ασφυκτική πραγματικότητα, των μικροαστικών στρωμάτων που βιαίως πια προλεταριοποιούνται, αλλά και των νέων (μαθητών-φοιτητών-εργαζομένων) που ουσιαστικά γεννηθήκαν έχοντας υποθηκευμένο το μέλλον τους, μην προσδοκώντας καμία ουσιαστική βελτίωση στη συντριπτική τους πλειοψηφία. Παρ' όλα αυτά το εύρος και η δυναμική των περσινών απεργιών δεν εκτυλίχτηκαν πλήρως, γεγονός που οφείλεται σε διάφορους παράγοντες.

Ασφαλώς ο ένας είναι ο χρόνιος εναγκαλισμός της εργατικής τάξης με την κυβερνητική ΓΣΕΕ, γεγονός που έχει επιδράσει καταλυτικά στη δυνατότητα αναδιοργάνωσης των αντιστάσεων των από κάτω. Από την εποχή του πρώτου ασφαλιστικού το 2001 μέχρι σήμερα, έχουν περάσει αιώνες κοινωνικής ιστορίας. Η ΓΣΕΕ είναι πλήρως απονομιμοποιημένη ιδεολογικά από όλους όσων τα συμφέροντα υποτίθεται πως εξυπηρετεί. Δεν είναι όμως ξεπερασμένη οργανωτικά και κατ' επέκταση πολιτικά. Ο συντονισμός των πρωτοβάθμιων σωματείων σε αρκετές περιπτώσεις είναι πολιτικάντικη διαχείριση σωματείων-σφραγίδων, χειραγωγημένη από επίδοξους σωτήρες του εργατικού κινήματος, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αρκείται στον παραδοσιακό ρόλο της μεσολάβησης ανάμεσα στον εργαζόμενο και το αφεντικό, αδυνατώντας να συνολικοποιήσει την αντιπαράθεση. Αντίθετα, τα σωματεία βάσης αποτελούν (όπου παρεμβαίνουν) μαχητικά εγχειρήματα με σαφή πρόθεση να χτυπηθεί η λογική της ανάθεσης και να χτιστούν πραγματικές σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των εκμεταλλευομένων.Ένας άλλος λόγος αφορά τους ίδιους τους άμεσα θιγόμενους. Η ελληνική κοινωνία, σε μεγάλο βαθμό μαθημένη στην ανάθεση, την παραίτηση και τον ωχαδερφισμό, αντιλαμβάνεται την υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων ως φυσική. Ακόμα και τώρα που οι πρόσφατες εκλογές φανέρωσαν ένα πρωτοφανές αίσθημα απονοηματοδότησης του πολιτικού status quo (αποχή, άκυρα κτλ.), μοιάζει να είναι σε αναζήτηση του αμόλυντου σωτήρα ή φλερτάρει σε κάποιες περιπτώσεις με τη γοητεία του ολοκληρωτισμού ως μια κάποια λύση από το αδιέξοδο.

---

3. Ουσιαστικά μέσω της δυνατότητας να καταναλώσει ο εργαζόμενος αυτά που παράγει.
4. Είναι ίσως διακινδυνευμένη μια μετατόπιση της μισθωτής εργασίας στο πεδίο της ηθικής αλλά αν σκεφτεί κανείς την απαξίωση του άνεργου/άεργου/τεμπέλη και την συνακόλουθη ηθική της τίμιας εργασίας νομίζουμε πρόκειται για θεμιτή απόπειρα.

Όλο αυτό το διάστημα ούτε οι πολιτικές δομές (αυτοοργάνωσης ή άλλες) έχουν ακριβώς πολλαπλασιαστεί, ούτε ο κόσμος συρρέει στις συνελεύσεις και τις καταλήψεις για να βρει στήριξη (πόσο μάλλον να πραγματώσει ο ίδιος τέτοια εγχειρήματα). Με λίγα λόγια δεν έχει ξεπεραστεί το υπάρχον σύστημα (εξουσίας, εργασίας, αντιπροσώπευσης...) στα μυαλά πλειοψηφικών κοινωνικών ρευμάτων. Μπορεί να απονομιμοποιείται με ταχείς ρυθμούς αλλά δεν έχει ξεπεραστεί. Γνωρίζουμε πως όλα αυτά μπορεί να ανατραπούν σε μια νύχτα και μάλιστα να παραχθούν κοινωνικές συμπεριφορές καινοφανείς, έχει ξαναγίνει και θα επαναληφθεί στο μέλλον. Γνωρίζουμε όμως πως έχει συμβεί και το αντίστροφο.

Οι αιτίες βέβαια αφορούν και όλους εμάς, το μαχητικό εκείνο κοινωνικό και πολιτικό κομμάτι που στηρίζεται και στηρίζει την πρακτική της αυτοοργάνωσης. Τα προηγούμενα χρόνια μάς βρήκαν πολλές φορές ακόμα και σε αντιπαράθεση με πολλά κοινωνικά κομμάτια. Εν μέσω μιας ακατάσχετης φιλολογίας περί ισχυρής Ελλάδας, άκρατου καταναλωτισμού, κοινωνικού ρατσισμού, υιοθέτησης του life style, θριάμβου της ιδιώτευσης, πλάι στις παραδοσιακές αγκυλώσεις του εθνικισμού, της θρησκοληψίας και της οικογενειοκρατίας, υπήρξε η επιλογή να μη χαϊδευτούν τα αυτιά κανενός. Ο «περιούσιος λαός» αφορά στις πολιτικές ιδεολογίες/θρησκείες και τους παπάδες της[5]. Οι εξελίξεις μάς βρίσκουν λοιπόν στην πολύπλοκη θέση να προσπαθούμε να συνθέσουμε ετερόκλητες αρνήσεις σε μία και μόνη κατεύθυνση· *την επίθεση απέναντι στους εκπροσώπους ενός κόσμου γερασμένου και σάπιου.* Πλάι στους επισφαλείς εργαζόμενους και τους εξαθλιωμένους μετανάστες, δίπλα στους εσχάτως προλεταριοποιημένους και τους εξεγερμένους μαθητές του '08... Παρόντες σε όλα τα πεδία της καταπίεσης, δίπλα στα θύματα όλων των επιμέρους μετώπων αντιπαράθεσης με την κυριαρχία (φυλακές, έμφυλη καταπίεση, ψυχιατρική περιθωριοποίηση...) αλλά και με τη σιγουριά πως *η φυγή από την ασφάλεια της ολιστικής ερμηνείας της καταπίεσης με όρους οικονομίας και μόνο γεννά προοπτικές αλλά και αναδεικνύει την περίπλοκη υφή της κυριαρχίας.*

Ο δεύτερος γύρος...

Όλα αυτά και άλλα ακόμα που χρειάζονται διεξοδική προσέγγιση είχαν σαν αποτέλεσμα την καθυστερημένη ενεργοποίηση των αντανακλαστικών στην κατεύθυνση της δημιουργίας αντι-δομών αυτοοργάνωσης και αλληλεγγύης. Παρότι οι ενέργειες κατευθύνονται πλέον προς τα εκεί, ο δρόμος είναι ακόμα μακρύς. Χωρίς ίχνη πολιτικής και ιδεολογικής έκπτωσης, με όλα τα μέτωπα πάντα ανοιχτά και πολεμικά, πιστεύουμε στην αξία όλων των εγχειρημάτων αυτοοργάνωσης που σε όλη την Ελλάδα δοκιμάζονται, όπως συνελεύσεις γειτονιάς, νέες καταλήψεις χώρων, απόπειρες δημιουργίας σωματείων βάσης κτλ.

Οι απεργίες που καλέστηκαν από την ΓΣΕΕ πέρυσι έδειξαν τα όρια που οι συγκεκριμένες κινητοποιήσεις μπορούν να έχουν από εδώ και μπρος. Το να περιμένει κανείς ότι θα κάνει κάτι πέρα από τις περσινές επτά γενικές απεργίες που κάλεσε είναι τουλάχιστον αφελές. Είναι όμως και πολιτικά επικίνδυνο. Δηλώνει αδυναμία απεγκλωβισμού από το παρελθόν και ανεπάρκεια στη χάραξη του διαφορετικού δρόμου που έχουν ανάγκη οι καιροί.

Στη συγκυρία αυτή αναδεικνύονται δυνατότητες και προοπτικές με ιδιαίτερο ιστορικό βάρος. Θα πρέπει να δοκιμαστούν στην πράξη οι δομές της αυτοοργάνωσης τόσο στους εργασιακούς χώρους όσο και έξω από αυτούς. Ταμεία αλληλεγγύης, συλλογικές διαδικασίες συμβίωσης σε κατειλημμένα κτίρια, άρνηση πληρωμών λογαριασμών, δανείων, καρτών, συλλογικές απαλλοτριώσεις αγαθών, δημιουργία ανοιχτών συνελεύσεων στις συνοικίες κτλ. Όλες αυτές οι αντιδομές θα βοηθήσουν στην οργάνωση της κοινωνικής/ταξικής μας άμυνας στην παρούσα φάση της κρίσης, αλλά και θα αποτελέσουν το προοίμιο

5. Ευτυχώς όμως ο θεός πέθανε και μαζί του πέθαναν (μεταξύ) άλλων και οι απόλυτες αλήθειες.

για πιο εξελιγμένες δομές μελλοντικά *ως το οργανωτικό πρόπλασμα της γενικευμένης κοινωνικής αυτοδιεύθυνσης.*

Ρεφορμιστικός και επαναστατικός συνδικαλισμός

Από τις πρώτες κιόλας ταξικές συγκρούσεις δύο ήταν τα βασικά ρεύματα συνδικαλισμού: ο ρεφορμιστικός και ο επαναστατικός. Θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε τα χαρακτηριστικά της κάθε αντίληψης καθώς και να δείξουμε τις βασικές διαφορές που τις χωρίζουν τόσο σε επίπεδο οργανωτικό , όσο και σε αυτό του πολιτικού περιεχομένου.

Οι εκπρόσωποι του ρεφορμιστικού συνδικαλισμού δεν αντιλαμβάνονται το συνδικάτο σαν ένα όργανο στα χέρια των εργαζομένων για τον αγώνα προς την επανάσταση, αλλά σαν ένα διαμεσολαβητικό όργανο μεταξύ εργαζομένων και εργοδοσίας που καθορίζει την τιμή και τις συνθήκες αγοραπωλησίας της εργατικής δύναμης. Ο ρόλος του συνδικάτου σε αυτό το πλαίσιο είναι να αναθέτει τη δύναμη στους εργατοπατέρες, των οποίων οι διεκδικήσεις και οι απαιτήσεις περιορίζονται και τελικά καθορίζονται από συμφέροντα δικά τους και του κεφαλαίου, καθιστώντας έτσι έρμαια στα χέρια του καπιταλιστικού παιχνιδιού τους εργαζομένους. Κι αυτό διότι οι εργαζόμενοι, επαναπαυμένοι στον κάθε πρόεδρο, δεν συμμετέχουν ενεργά στα σωματεία τους, ώστε οι αποφάσεις να παίρνονται από τα κάτω και αποδέχονται το ρόλο του θεατή.

Η οργανωτική δομή του ρεφορμιστικού συνδικαλισμού (γραφειοκρατία), στηρίζεται στη δομή του καπιταλιστικού συστήματος: ιεραρχία, εκπροσώπηση, ανάθεση και προσωπική ανέλιξη, έννοιες κοινές. Έτσι, αντί οι αποφάσεις να παίρνονται από τα κάτω, αφού οι συνελεύσεις των σωματείων είναι βάσης, οι αποφάσεις παίρνονται από την κεντρική διοίκηση με στόχο την ενίσχυση της συγκεντρωτικής διαδικασίας, καταργώντας με αυτό τον τρόπο κάθε αυτονομία των σωματείων. Σήμερα λοιπόν τα θεσμοποιημένα συνδικάτα ενσωματώνονται στον κρατικό μηχανισμό, αποτελώντας έτσι οργανικά κομμάτια του για την διαιώνιση και επίτευξη των στόχων του.

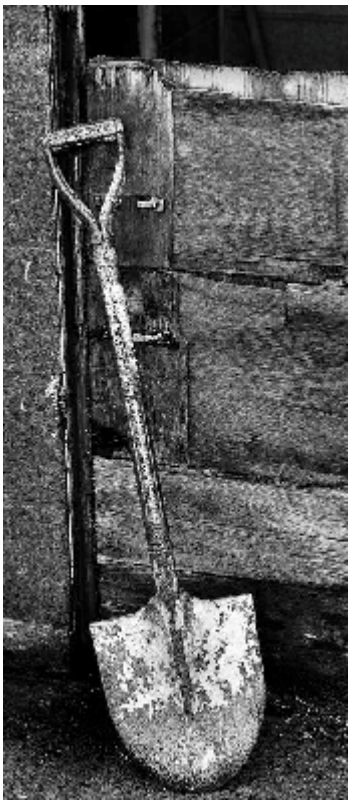

Το επαναστατικό συνδικάτο αντίθετα είναι ένα μέσο οργάνωσης και πάλης των εργαζομένων στην κατεύθυνση της συνολικής ρήξης με το εκμεταλλευτικό σύστημα. Δεν προήλθε ως μια θεωρία γεννημένη στα μυαλά κάποιων σοφών, αλλά ως απόρροια της πάλης των τάξεων στο πεδίο της οργάνωσης. Για τον επαναστατικό συνδικαλισμό δεν υπάρχουν αιτήματα? υπάρχουν απαιτήσεις. Βασίζεται σε δύο πράγματα: στην άμεση δράση και την αντιεξουσιαστική οργάνωση. Η άμεση δράση είναι η πρακτική που εξασκείται από τη βάση των εργαζομένων χωρίς τη μεσολάβηση διαιτητών και μεσαζόντων. Η απευθείας ταξική σύγκρουση των εργατών με τα αφεντικά, που οξύνει τις αντιθέσεις εξασκώντας επαναστατικούς τρόπους πάλης, είναι το κύριο χαρακτηριστικό της. Άγριες απεργίες, σαμποτάζ παραγωγής κ.τ.λ.

Η συμμετοχή των εργαζομένων στις συνελεύσεις είναι απαραίτητος όρος λειτουργίας ώστε όλες οι αποφάσεις να παίρνονται από τη βάση είτε σε τοπικά είτε σε ευρύτερα επίπεδα. Αποτέλεσμα αυτού είναι όλες οι αρμοδιότητες του προεδρείου να είναι εκτελεστικές και όχι αποφασιστικές. Στόχος του είναι η προώθηση των κατακτήσεων των εργαζομένων και η προώθηση του ταξικού αγώνα ως την κατάργηση της μισθωτής σκλαβιάς και κατ' επέκταση την ελεύθερη οργάνωση της κοινωνίας μέσω της γενικευμένης αυτοδιεύθυνσης.

Η ελληνική περίπτωση

Στην Ελλάδα η ιστορία του επαναστατικού συνδικαλισμού αρχίζει με τη δημιουργία των πρώτων σωματείων και συνεχίζεται μέσα από αγώνες πιο αυτόνομους και λιγότερο γενικευμένους, που πολλές φορές οδήγησαν σε μεγάλες συγκρούσεις της εργατικής τάξης με το κράτος και το κεφάλαιο. Στην ουσία όμως το συνδικαλιστικό κίνημα το μονοπωλούν σήμερα οι εκάστοτε ρεφορμιστικές παρατάξεις (κάθε απόχρωσης).

Η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ, είναι θεσμοποιημένοι, γραφειοκρατικοί μηχανισμοί. Οι επιμέρους κλαδικές ή ομοιοεπαγγελματικές οργανώσεις που πρόσκεινται σε αυτήν δεν έχουν επαφή με τους εργαζομένους και περιλαμβάνουν κυρίως ψηφοφόρους/πελάτες των μεγάλων αστικών κομμάτων. Το βασικό ζήτημα του πολιτικού ρόλου του συνδικαλισμού από τις αρχές του 20ού αιώνα ως σήμερα έγκειται στο ότι, εκτός της γραφειοκρατικής και ιεραρχικής δομής του, εξυπηρετεί διαφορετικά συμφέροντα από αυτά της βάσης του. Όσο η ιδρυτική διακήρυξη της ΓΣΕΕ έβαζε ως πρωταρχικό το θέμα της πάλης των τάξεων (δηλ. ότι οι εργάτες αποτελούν ξεχωριστή και αντίθετη από τους καπιταλιστές τάξη και ότι τα συμφέροντά τους θα τα υπερασπιστούν με την πάλη εναντίον των καπιταλιστών και όχι σε συνεργασία με αυτούς) τόσο η πορεία της έδειξε και δείχνει πως εντέλει δεν εξυπηρετεί τίποτα από αυτά που καλείται να υποστηρίξει. Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι η μετάλλαξη του περιεχομένου των διεκδικήσεων, η οποία με εκφραστές τους εργατοπατέρες και όχημα την πολιτική του πασοκ από το '81 και μετά, μετατράπηκε σε απαίτηση για εθνικό πλούτο και προνόμια μέσα στο ισχύον καπιταλιστικό σύστημα. Ένα ακόμα στοιχείο που οδήγησε σε αυτή την εξέλιξη του συνδικαλισμού στην Ελλάδα είναι ότι επηρεάστηκε άμεσα από το άνοιγμα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης με τη διεύρυνση της μεσαίας και μικροαστικής τάξης και την άνοδο πολλών από τη βάση της κοινωνικής πυραμίδας.

Έτσι έχουμε φτάσει στο σημείο τα τελευταία 30 χρόνια, οι ξεπουλημένοι εργατοπατέρες της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ να υπογράφουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας (ΣΣΕ) εις βάρος των εργαζομένων, ευτελίζοντας τις μορφές πάλης και συνολικά τον αγώνα των εργαζομένων με το να καλούν εικοσιτετράωρες στημένες απεργίες-πανηγύρια. Στη συνέχεια συνθηκολογούν περιμένοντας το δώρο της εξουσίας, που περιέχει βουλευτικά και υπουργικά αξιώματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η δήλωση του ρουφιάνου πρόεδρου της ΓΣΕΕ Παναγόπουλου: «*Έχουμε κάνει πάρα πολλές κινητοποιήσεις. Όμως σκληρές πολιτικές, αυτές που προβλέπονται στο μνημόνιο, εφαρμόστηκαν, και ορατές πολιτικές, εναλλακτικές λύσεις, δεν φαίνεται να υπάρχουν».* Με αυτό τον τρόπο σαμποτάρει την διάθεση των εργαζομένων για κινητοποιήσεις. Και τέλος ας θυμηθούμε το παράδειγμα των προκατόχων του Παναγόπουλου, πρωτόπαπα και Πολυζωγόπουλου, οι οποίοι ανέβηκαν τα κομματικά σκαλιά της ιεραρχίας μετά το τέλος της θητείας τους ως συνδικαλιστές.

Όσο κι αν εξοργίζονται για την κατάργηση της ΣΣΕ και την εφαρμογή εταιρικών συμβάσεων, τα ψωμιά τους τα έχουν φάει. Όλη η ρεφορμιστική πολιτική των συνδικάτων και της αριστεράς έλαβε τέλος. Έλαβε τέλος γιατί ο στόχος τους πάντα ήταν ν α πάρουν λίγα ψίχουλα για την εργατική τάξη μέχρι να ζητήσουν λίγα ακόμα. Όμως πλέον, που δεν ισχύει τίποτα από όσα ξέραμε για τη μεσαία τάξη, δεν υπάρχει και τίποτα να ζητήσουν. Όταν όλα έχουν ανατραπεί, και ακόμα και ο μικροαστικός παράδεισος που έκλεισαν την κοινωνία μέσα έχει γίνει κόλαση, ό,τι προσχηματικά σήμαινε το κοινωνικό κράτος (συντάξεις, αυξήσεις μισθών, δημόσια παιδεία και υγεία) καταρρέει μαζί με τα όνειρα κάθε λογής αριστερού, ΚΚΕ, κεντρώου συνδικαλιστή.

Την περίοδο αυτή η κρίση του συστήματος συνολικά οδηγεί τα κράτη σε βίαιη αναδιάρθρωση του κοινωνικού ιστού, με την κατάργηση κεκτημένων των εργαζομένων, την όλο και μεγαλύτερη υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου σε συνθήκες οικολογικής καταστροφής, την κλιμακούμενη και αναβαθμισμένη καταστολή και τον μεγαλύτερο έλεγχο. Όταν η κοινωνία και ιδιαίτερα τα χαμηλά στρώματα ασφυκτιούν, το μόνο σίγουρο είναι ότι οι δομές και ο λόγος του καθεστωτικού συνδικαλισμού δεν είναι ικανά να δώσουν κάποια προοπτική στο εργατικό κίνημα.

Την περίοδο αυτή η κρίση του συστήματος συνολικά οδηγεί τα κράτη σε βίαιη αναδιάρθρωση του κοινωνικού ιστού, με την κατάργηση κεκτημένων των εργαζομένων, την όλο και μεγαλύτερη υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου σε συνθήκες οικολογικής καταστροφής, την κλιμακούμενη και αναβαθμισμένη καταστολή και τον μεγαλύτερο έλεγχο. Όταν η κοινωνία και ιδιαίτερα τα χαμηλά στρώματα ασφυκτιούν, το μόνο σίγουρο είναι ότι οι δομές και ο λόγος του καθεστωτικού συνδικαλισμού δεν είναι ικανά να δώσουν κάποια προοπτική στο εργατικό κίνημα.

Μετά ''το τέλος εποχής'' του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού δημιουργείται ένα κενό το οποίο καλούνται να συμπληρώσουν άλλες μορφές οργάνωσης και πάλης. Με άλλα λόγια οι εργατοπατέρες πέταξαν το μπαλάκι της ευθύνης από πάνω τους. Διαβλέπουμε πως το βάρος αυτό, και κυριότερα όσον αφορά τα εργασιακά ζητήματα, θα το σηκώσουν τα πρωτοβάθμια σωματεία, τα οποία όμως δεν είναι απαλλαγμένα από τα αρνητικά στοιχεία που προαναφέρθηκαν. Ο καιροσκοπισμός των κάθε λογής κομματικών παρατάξεων που ενυπήρχαν στα κεντρικά όργανα δεν απουσιάζει και από τις μικρότερες οργανώσεις βάσης. Ο καιροσκοπισμός αυτός, με σύμμαχο την αναθετική λογική που ισχύει για μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας, μπορεί να δώσει στις οργανώσεις αυτές τη μορφή ενός διοικητικού συμβουλίου (Δ.Σ.) το οποίο καταλήγει στην ουσία να είναι αυτό και μόνο το σωματείο, προωθώντας εξουσιαστικές φόρμες λειτουργίας, αναλισκόμενο σε μια τυπική περιφορά «αγωνιστικών» σφραγίδων. Το κυριότερο χαρακτηριστικό τους όμως, το οποίο μπορεί να είναι προωθητικό στο ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν, είναι ότι είναι σωματεία βάσης. Με άξονα αυτό, όσο η βάση ριζοσπαστικοποιείται τότε μπορεί να δώσει μια αγωνιστική προοπτική. Αυτό δομικά εκφράζεται με την οριζόντια δομή, τον τυπικό χαρακτήρα του Δ.Σ. (για θεσμικούς λόγους) και την αγωνιστική πρακτική.

Ως αναρχικοί τασσόμαστε ενάντια στις κάθετες δομές της ιεραρχικής κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας και προωθούμε την αντικατάστασή τους από αυτόνομες κοινότητες μέσα στις οποίες οι σχέσεις θα είναι ισότιμες και οριζόντιες. Αρνούμαστε το σύστημα της διαμεσολάβησης και προτάσσουμε την αντικατάστασή του από την άμεση δημοκρατία των συνελεύσεων με άμεσα ανακλητή και κυκλική εκπροσώπευση. Για εμάς η οριζόντια συνέλευση σε οποιοδήποτε πεδίο από εργατικό μέχρι γειτονιάς είναι αυτή που τελικά ορίζει τα πράγματα. Κατ' επέκταση, αυτό που έχει ουσία σε ένα σωματείο βάσης και το οποίο μας φέρνει κοντά είναι η συνέλευσή του και ο τρόπος λειτουργίας της π.χ. ΣΒΕΟΔ (Συνέλευση Βάσης Εργαζομένων Οδηγών Δικύκλου). Προτάσσουμε και υιοθετούμε τέτοιες δράσεις που θα αντικαταστήσουν την παθητική και υποτελή στάση με ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων μέσα στα σωματεία τους. Σίγουρα ένα σωματείο βάσης δεν είναι το τελικό μοντέλο οργάνωσης και δεν το βλέπουμε ως τέτοιο αλλά ως ένα από τα πολλά εργαλεία που κινούνται σε μια απελευθερωτική κατεύθυνση. Το σίγουρο είναι ότι τώρα είναι η ώρα για ένα συνολικότερο λόγο. Πέρα από το πώς οργανώνεσαι πρέπει να μπουν συνολικές τοποθετήσεις στον πολιτικό μας λόγο. Τοποθετήσεις που έχουν να κάνουν με όλη την κίνηση της εξουσίας απέναντι στην αντίσταση π.χ. η επέκταση του τρομονόμου σχετικά με τις απεργίες. Από την άλλη, πρέπει να έχουμε ανοιχτά τα αυτιά μας στα σωματεία βάσης όπου αυτά πλησιάζουν τις δομές μας, αλλά ο λόγος μας να είναι συνολικής ρήξης. Ξεφεύγοντας από τον σημερινό τρόπο λειτουργίας των συνδικάτων που ωθούν τους εργαζομένους στην υποταγή, τον στρουθοκαμιλισμό, τον ανταγωνισμό και την ανευθυνότητα, παλεύουμε για μια κοινωνία ελεύθερη όπου η αλληλεγγύη και η αυτοοργάνωση θα είναι κομμάτια της καθημερινότητάς μας.

Η απεργία στο ρου της ιστορίας

Η απεργία ως μέσο διεκδίκησης και αγώνα είναι συνυφασμένη με την ταξική ταυτότητα των εργατών. Από νωρίς οι εργάτες στα εργοστάσια και στις μεγάλες βιομηχανίες την αναγνώρισαν ως δυνατό χαρτί διαπραγμάτευσης, μιας και αντιλήφθηκαν ότι η μόνη λέξη που καταλαβαίνουν τα αφεντικά είναι το κέρδος. Στις αρχές του εργατικού κινήματος οι απεργίες δεν είχαν το χαρακτήρα της γενικής απεργίας όπως το εννοούμε σήμερα, αλλά περιορίζονταν σε επίπεδο εργοστασίου, βιοτεχνίας ή αγροτικής

Σικάγο 1886

Το 1886 το Κεντρικό Εργατικό Συνδικάτο και η Διεθνής Ένωση Εργαζομένων
αποτελούν τις πιο δραστήριες οργανώσεις , οι οποίες έχουν περάσει τα συνθήματα και τις θέσεις τους στο Σύνδεσμο για την καθιέρωση του οχταώρου. Έτσι, η 1η Μαΐου 1886 κηρύσσεται μέρα γενικής απεργίας και πραγματοποιούνται δυναμικές μαζικές διαδηλώσεις με πάνω από 45.000 εργάτες να συμμετέχουν στις απεργιακές κινητοποιήσεις. Αίτημα των εργαζομένων ήταν η μείωση των καθημερινών ωρών εργασίας από δέκα-δώδεκα (ανάλογα με την περίπτωση) σε οκτώ. Η διάρκεια της απεργίας ήταν μια εβδομάδα, παρ' όλα αυτά το κράτος, οι μεγαλοεπιχειρηματίες και οι μεγαλοβιομήχανοι προσπάθησαν να συντονίσουν τις ενέργειές τους προκειμένου να καταστείλουν, ακόμη και μέσω δολοφονιών, τη μεγαλειώδη εργατική εξέγερση. Απότοκο όλων αυτών των κινητοποιήσεων ήταν δύο νεκροί, αρκετοί τραυματίες και μια πόλη γεμάτη εξεγερμένους.

Λαυρεωτικά

Οι εργάτες του Λαυρίου και της Καμάριζας διεξήγαγαν αγώνες για μια εικοσαετία με τη μορφή βίαιων αυθόρμητων κινητοποιήσεων εξεγερσιακού χαρακτήρα, με αιματηρές συγκρούσεις με την αστυνομία και το στρατό. Οι πρώτες απεργίες έγιναν το 1883 και 1887 με αιτήματα οικονομικά, καθώς και για τη λήψη μέτρων κατά των ατυχημάτων και την κατάργηση της κυριακάτικης αγγαρείας. Στις 8 Απρίλη 1896 ξέσπασε μεγάλη απεργία η οποία κράτησε 13 ημέρες και συνοδεύτηκε από σφοδρές ένοπλες συγκρούσεις. Αποτέλεσμα όλων αυτών των κινητοποιήσεων ήταν δύο εργάτες νεκροί , πολλοί τραυματίες, συλλήψεις, δίκες και αύξηση τελικά του μεροκάματου κατά μια πεντάρα.

περιοχής. Βέβαια, όπου υπήρχαν μεγάλες παραγωγικές μονάδες απασχολούσαν ένα σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού που ζούσε στις γύρω περιοχές, οπότε αναπόφευκτα ο απεργιακός αγώνας εξαπλωνόταν από τα στενά όρια του εργοστασίου στον ευρύτερο κοινωνικό ιστό. Οι απεργίες ξεκινούσαν συνήθως με αφορμή απολύσεις εργατών, αλλά τις περισσότερες φορές πραγματεύονταν παράλληλα τις συνθήκες εργασίας, το ωράριο και τους μισθούς.

Το μπλοκάρισμα της παραγωγής δεν άφηνε προφανώς αδιάφορα τα αφεντικά, που με την «ευγενή» συνδρομή της αστυνομίας και του στρατού κατέστελλαν συχνά με όπλα τις κινητοποιήσεις. Η ανηλεής καταστολή και ο φόβος της απόλυσης σε εποχές που η συντριπτική πλειοψηφία του κόσμου ήταν βουτηγμένη στην εξαθλίωση δεν επέτρεπαν τη συχνή χρήση του μέσου της απεργίας. Για τους ίδιους όμως λόγους και σε συνδυασμό με τις άθλιες συνθήκες εργασίας, όποτε αποφασιζόταν αποκτούσε χαρακτήρα πολέμου με την εργοδοσία. Οι απεργοσπάστες αντιμετωπίζονταν με μηδενική ανοχή, αφού θεωρούνταν προδότες και ρουφιάνοι, ενώ οι απεργοί ήταν έτοιμοι να υπερασπιστούν το κλειστό εργοστάσιο με τη ζωή τους προκειμένου να διαφυλάξουν την αξιοπρέπειά τους. Στην ιστορία του εργατικού κινήματος η απεργία έχει καταγραφεί ως ένα από τα πιο μαχητικά μέσα που έχουν επιλέξει οι εργάτες. Το ξεπέρασμα του εκβιασμού της δουλειάς και η απόφαση του μπλοκαρίσματος της παραγωγής με συλλογικούς όρους, η αντίληψη ότι οι εργάτες έχουν έναν κοινό εχθρό, πως δουλεύουν κάτω από τις ίδιες συνθήκες και πως όλοι μαζί πρέπει να παλέψουν αποτελούν την απαρχή των εργατικών αγώνων που έχουν δοθεί μέχρι σήμερα, όχι μόνο στην ελλάδα αλλά παγκόσμια. Στην Ελλάδα, που είναι μόνιμα πίσω στην εξέλιξη του καπιταλισμού συγκριτικά με τις υπόλοιπες «ανεπτυγμένες» χώρες, το εγχώριο εργατικό κίνημα αναπτύχθηκε με κάποια καθυστέρηση σε σχέση με το ευρωπαϊκό, παρ' όλα αυτά κινήθηκε στα χνάρια του. Οι εργατικοί αγώνες στράφηκαν σε διεκδικήσεις που αφορούσαν το σύνολο των εργατών (οκτάωρο, πενθήμερο κτλ.) και κατά συνέπεια απέκτησαν γενικευμένο χαρακτήρα. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι τις περισσότερες φορές πίσω από τα εργατικά αιτήματα κρυβόταν ο στόχος να αποσταθεροποιηθούν τα ολοκληρωτικά καθεστώτα που «άνθιζαν» στην ελλάδα τον 20ό αιώνα.

Τον αντικαθεστωτικό χαρακτήρα των απεργιών ο ρεφορμιστικός συνδικαλισμός από το '80 και έπειτα όχι μόνο τον κατέπνιξε, αλλά άνοιξε το δρόμο για την επικράτηση του ατομικισμού, της ιδιοτέλειας και των πελατειακών σχέσεων σαν αντίβαρο της συλλογικής εργατικής συνείδησης που είχε μέχρι τότε καλλιεργηθεί μέσα από τους ιστορικούς εργατικούς αγώνες. Οι ηγεσίες των κύριων συνδικαλιστικών φορέων χρίστηκαν ως οι μόνοι νόμιμοι αντιπρόσωποι των εργατών και ανέλαβαν τη διαπραγμάτευση με το κράτος, ενώ ταυτόχρονα χτιζόταν το τέρας του κομματικού μηχανισμού μέσα στο εργατικό κίνημα.

Οι εργάτες άφησαν την τύχη τους στα χέρια κομματικών παραγόντων και αυτό είχε ως αυτονόητο αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του εργατικού κινήματος και των πιο δυναμικών μορφών αγώνα, όπως η απεργία. Στόχος του επίσημου συνδικαλισμού έγινε η εκτόνωση της οργής των εργαζομένων κυρίως μέσα από τον ατέρμονο διάλογο με τα αφεντικά και τη στροφή σε συντεχνιακά αιτήματα.

Η απεργία στις μέρες μας

Πώς φτάσαμε λοιπόν σήμερα στο σημείο να απαξιώνουμε ένα τόσο ισχυρό μέσο και να δεχόμαστε με τόση απάθεια και παραίτηση την καταστρατήγηση κεκτημένων μέσα από αγώνες; Πώς φτάσαμε στον εκφυλισμό της ιδέας της απεργίας, τη στιγμή που μια γενική απεργία διαρκείας θα μπορούσε να είναι η μόνη αποτελεσματική απάντηση στη συντονισμένη επίθεση κράτους και κεφαλαίου;

Κατ' αρχάς, μια απεργία μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνο όταν μπλοκάρει την παραγωγική διαδικασία. Με αυτό εννοούμε την παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της: όχι μόνο την παραγωγή, αλλά και τη μεταφορά εμπορευμάτων και την κατανάλωση. Η χρονιά που διανύουμε είναι χαρακτηριστική. Ποια ήταν η πάγια τακτική που ακολούθησαν οι συνδικαλιστικοί φορείς από τη στιγμή που ανακοινώθηκαν τα μέτρα λιτότητας; Πολλές μονοήμερες απεργίες στη σειρά, ανώδυνες για την εξουσία όχι μόνο λόγω της προκαθορισμένης 24ωρης διάρκειάς τους, αλλά και λόγω της έλλειψης συντονισμού μεταξύ των φορέων που τις καλούσαν. Από μαχητική συλλογική διαδικασία η απεργία απέκτησε εθιμοτυπικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να μειωθεί η συμμετοχή και να επικρατήσει ένα συναίσθημα απογοήτευσης και ηττοπάθειας.

Το γεγονός ότι τα συνδικάτα αναγνωρίζονται ως διαμεσολαβητές αποτελεί έναν από τους στυλοβάτες του συστήματος. Η πιο οδυνηρή διαπίστωση όμως είναι η απουσία του συλλογικού σε επίπεδο διαδικασιών και διεκδικήσεων. Η δυναμική των απεργιών κατακερματίζεται σε συντεχνιακά αιτήματα (αυτό αποτυπώνεται συχνά και χωροταξικά στις απεργίες). Με αυτόν τον τρόπο καταλήξαμε σταδιακά να διαχειρίζεται ο καθένας ως υποκείμενο όχι μόνο τη συμμετοχή του στην απεργία αλλά και τις διεκδικήσεις του απέναντι στον εργοδότη του. Οι δεσμοί κοινωνικής ή πολιτικής αλληλεγγύης στενεύουν ασφυκτικά, μιας και όλο και περισσότερο ο καθένας κοιτάει να σώσει και να βολέψει τον εαυτό του, μην αναγνωρίζοντας τους συμμάχους του μέσα σε μικρά ή μεγάλα κοινωνικά σύνολα. Η πραγμάτωση μιας απεργίας ωστόσο εμπεριέχει τη στάση εργασίας από τη μεριά του εργαζόμενου και την άρνηση κατανάλωσης του εμπορεύματος από τη μεριά του αλληλέγγυου, ώστε να επιτευχθεί το μπλοκάρισμα της

Σέριφος 1934

Ενώ τα μεταλλεία αποτελούν την καρδιά του νησιού, οι συνθήκες εργασίας και υγιεινής παραμένουν άθλιες. Τα μέτρα ασφαλείας είναι ανύπαρκτα ενώ κατά περιόδους οι εργάτες φτάνουν να δουλεύουν έως και 20 ώρες την ημέρα μέσα στις στοές. Αυτό ωθεί τους ριζοσπάστες της περιοχής να οργανωθούν και να δημιουργήσουν ένα σωματείο. Τον Αύγουστο του 1916 κηρύσσεται απεργία με άγριες συμπλοκές, η οποία καταλήγει σε μια εξέγερση που απλώθηκε σε όλο το νησί και είχε ως αποτέλεσμα την κατάληψη όλων των διοικητικών κτιρίων και την κατάλυση κάθε μορφή εξουσίας. Από την πλευρά των εξεγερμένων καταγράφονται συνολικά πέντε νεκροί και 38 τραυματίες. Η εξέγερση τελειώνει με τους σεριφιώτες εργάτες να κερδίζουν άμεσα τον έλεγχο του ταμείου αλληλεγγύης και έμμεσα το 8ωρο, το οποίο νομοθετήθηκε το 1920 και τέθηκε σε εφαρμογή στα μεταλλεία πέντε χρόνια αργότερα.

Καλαμάτα 1934

Η τεχνολογική ανάπτυξη έφερε αναδιαρθρώσεις και προκάλεσε οξύνσεις με αποτέλεσμα την εξέγερση των εργατών στο λιμάνι της Καλαμάτας τον Μάη του 1934. Στις 8 Μαΐου πραγματοποιείται γενική απεργία εν μέσω περιπολιών του στρατού και της χωροφυλακής, η οποία θα διαρκέσει μόνο δύο μέρες καθώς οι αιματηρές επιθέσεις της χωροφυλακής καταφέρνουν να διασπάσουν το πλήθος. Σαν κατακλείδα αξίζει να σημειωθεί πως τα γεγονότα της Καλαμάτας έγιναν γνωστά σε όλη την Ελλάδα. Ωστόσο οι μόνες μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις σε ένδειξη αλληλεγγύης κηρύχθηκαν στη Θεσσαλονίκη από τα σωματεία της πόλης.

Θεσσαλονίκη 1936

Το 1936 αποτελεί μια περίοδο πολιτικής και κοινωνικής κρίσης και αναταραχής. Ένα κύμα κινητοποιήσεων λαμβάνει χώρα στον ελλαδικό χώρο, με απεργίες που έχουν ως επίκεντρο τη Β. Ελλάδα, κινήσεις φυματικών εργατών/τριών, πανεργατικές απεργίες στη Χίο, το Βόλο, τις Σέρρες, την Ξάνθη και την Καλαμάτα. Μέσα σ' αυτό το κλίμα που ξέφευγε πλέον από τα απλά συντεχνιακά αιτήματα και απαιτούσε βελτίωση των συνθηκών εργασίας ξέσπασε η εξέγερση της Θεσσαλονίκης τον Μάιο του 1963.Ο καπνεργατικός κλάδος της πόλης βρισκόταν σε αναταραχή λόγω της οξύτητας των προβλημάτων που αντιμετώπιζε. Η απόρριψη των αιτημάτων από τους εργοδότες είχε ως αποτέλεσμα όλες οι πόλεις στις οποίες υπήρχε σωματείο καπνεργατών να μετατραπούν σε πεδίο μάχης. Η απεργία εξελίσσεται σε πανεργατική, με τη συμμετοχή όλο και περισσότερων εργατών και από άλλους κλάδους. Οι αιματηρές συγκρούσεις των συγκεντρωμένων με τους άντρες της χωροφυλακής πληθαίνουν συνεχώς με αποτέλεσμα οι νεκροί να ανέλθουν στους 12 και οι τραυματίες στους 300. Η γενική πανελλαδική απεργία που είχαν υποσχεθεί να κηρύξουν οι δύο συνομοσπονδίες είχε στο τέλος μηδαμινά αποτελέσματα. Η κατάσταση με την πάροδο των ημερών είχε ξεθυμάνει και η αποτυχία της ήταν αναμενόμενη. Έτσι κατάρρευσε προδομένη μια μεγαλειώδης εξέγερση.

παραγωγικής διαδικασίας. Το κοινωνικό άνοιγμα κάθε απεργίας είναι ακόμα ένας μοχλός πίεσης. Η στήριξη με κάθε τρόπο και μέσο των αλληλέγγυων κοινωνικών κομματιών είναι που κάνουν δυνατή τη συνέχιση του αγώνα.

Ένα δεύτερο ζήτημα που συμβάλλει στην αποδυνάμωση της απεργίας είναι η απώλεια της ταξικής συνείδησης. Αυτό οφείλεται αφενός στο ότι έχει αλλάξει η φύση της εργασίας αφετέρου στον οικειοθελή ταξικό «ευνουχισμό» χάριν της ελληνικής βερσιόν του αμερικανικού ονείρου. Πάλαι ποτέ οι εργαζόμενοι σε παραγωγικές μονάδες, μέσα από το εξοντωτικό φορντικό μοντέλο που εφαρμοζόταν σε εργοστάσια, βιοτεχνίες κτλ., έβλεπαν τον εργοδότη ως δυνάστη και τον συνάδελφο ως δυνάμει σύντροφο/σύμμαχο στον σκληρό αγώνα επιβίωσης και διεκδίκησης. Μέσα από την καθημερινή επαφή στο χώρο εργασίας υπήρχαν οι προϋποθέσεις να καλλιεργηθούν διαπροσωπικές επαφές και να αναπτυχθούν σχέσεις αλληλεγγύης.

Με την εγκαθίδρυση του νεοφιλελευθερισμού όμως οι όροι εργασίας αλλάζουν δραστικά. Η στροφή από τη βιομηχανία στον τριτογενή τομέα (υπηρεσίες) και οι τεχνολογικές εξελίξεις ευνόησαν την «ευέλικτη εργασία» (αυτοαπασχολούμενοι από το σπίτι, χωρίς ωράριο και πεδίο συνεύρεσης με συναδέλφους, part-time, με ολιγόμηνες συμβάσεις). Σήμερα η εργασία είναι τόσο αποσπασματική και κατακερματισμένη που δεν γνωρίζουμε καλά καλά ποιοι δουλεύουν δίπλα μας και συχνά ούτε καν για ποιους δουλεύουμε μέσα στις απρόσωπες δομές των μεγάλων εταιρειών. Μόνοι μπροστά στην οθόνη ή σε συνεχές τρέξιμο για εξωτερικές δουλειές, σε βάρδιες μια στο τόσο, ανασφάλιστοι, μπλοκάκηδες, υπό τη συνεχή απειλή της απόλυσης. Συνθήκες εργασίας που ευνοούν τη φοβική αποξένωση, τον ανταγωνισμό και τη ρήξη μεταξύ συναδέλφων. Πόσο μάλλον τώρα που ο τρομονόμος απειλεί τα όποια ψήγματα συνδικαλιστικής έκφρασης και δράσης (νόμος 3875/2010 που ψηφίστηκε αυθημερόν σε θερινό τμήμα της Βουλής), η απεργία βάλλεται σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό από την εξουσία. Ο εκβιασμός «ή συναινείς ή πας σπίτι σου» έγινε απειλή: «ή συναινείς ή διώκεσαι ποινικά σε βαθμό κακουργήματος».

Η επισφάλεια εντείνεται, γενικεύεται και η ανασφάλεια γίνεται κοινωνική συνθήκη ομηρείας. Από τη μία ο καπιταλισμός ως μονόδρομος, τα ΜΜΕ με τις συναινετικές κραυγές τους και η εξατομίκευση μπλοκάρουν τις αντιστάσεις. Από την άλλη οι εκτονωτικές εκλογές και η πειθαρχία των συνδικάτων στον κρατικό μηχανισμό απορροφούν τους κραδασμούς. Το κράτος προετοιμάζει συνεχώς την άμυνά του προκειμένου να αντιμετωπίσει μαχητικές διεκδικήσεις και αναταράξεις, αναβαθμίζοντας την καταστολή με θεσμικό αλλά και στρατιωτικό οπλοστάσιο. Στόχος αυτός των μηχανισμών είναι να εκφοβίσουν τον πληθυσμό στο σύνολό του ώστε να δημιουργήσουν συνειδήσεις πειθαρχημένες και συναινετικές.

Ας μην τα ρίχνουμε όμως όλα στη φύση της εργασίας και στις συνδικαλιστικές δομές. Η απώλεια της ταξικής συνείδησης είναι και ζήτημα προσωπικό, και ως εκ τούτου καθένας μας φέρει το μερίδιο ευθύνης που του αναλογεί. Τα πρότυπα του νεοπλουτισμού, του κομφορμισμού και του «καταναλώνω άρα υπάρχω» έγιναν τρόπος ζωής. Και για όσους δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να εξαγοράσουν «ταυτότητα» και αυτοεκτίμηση από τις βιτρίνες, υπάρχει το διανομή κατ' οίκον lifestyle του τηλεοπτικού οχετού. Υιοθετήσαμε το καπιταλιστικό τρόπο ζωής και θυσιάσαμε στο βωμό του στιλάτου ντυσίματος και του 4Χ4 τη συνείδηση του ποιοι είμαστε, ποιοι μας εκμεταλλεύονται και γιατί. Πιστωτικές κάρτες, δάνεια και χρεοκοπημένα νοικοκυριά, τζόγος στο χρηματιστήριο και μεγάλα φαγοπότια για τους γκόλντεν εκλεκτούς, φτώχεια, μιζέρια, ρατσισμός και ξενοφοβία. Στην παραζάλη των ριάλιτι και του λαϊκίστικου πολιτικού λόγου που ξερνάνε τα τηλεοπτικά παράθυρα περί δήθεν δημοκρατίας επιτρέψαμε στο κεφάλαιο να συνθλίψει τους εργαζόμενους.

Παρ' όλα αυτά μπορούμε να αντιληφθούμε συνεκτικούς δεσμούς μέσα στο προλεταριάτο και έτσι να το προσδιορίσουμε με την ευρεία του έννοια. Αναφερόμαστε σε όλους εκείνους που κάτω από τους ζυγούς της μισθωτής σκλαβιάς βρίσκονται καθημερινά στα εργασιακά κάτεργα ξεπουλώντας την εργατική τους δύναμη, σε εκείνους που καθημερινά ζουν υπό την τρομοκρατία της επισφάλειας και της ανεργίας χωρίς να ξέρουν τι τους επιφυλάσσει το αύριο, σε όλους εκείνους που επωμίζονται τα βάρη της κρίσης του καπιταλισμού. Απευθυνόμαστε σε εκείνους οι οποίοι δεν βλέπουν θετικά τις συντελούμενες κοινωνικοπολιτικές αλλαγές, σε εκείνους που δεν έχουν διάθεση συναίνεσης στις κλήσεις περί εθνικής ενότητας, σε εκείνους που δεν επιλέγουν το δρόμο του ατομισμού και της προσωπικής σωτηρίας (είτε αυτή είναι εφικτή είτε όχι), σε εκείνους που έχουν αρχίσει να αμφιβάλλουν για την “ορθολογικότητα” αυτού του κόσμου και σε εκείνους που μέσω της συλλογικής δράσης θα προσπαθήσουν να βρουν λύσεις που ξεφεύγουν από τα όρια αυτού του συστήματος.

Επανοηματοδοτώντας την απεργία

Είναι απαραίτητο λοιπόν να επανοηματοδοτήσουμε την απεργία. Η ΓΣΕΕ και η κάθε ΓΣΕΕ είναι εξορισμού προγραμματισμένη να λειτουργεί με τον τρόπο που λειτουργεί. Όταν λέμε ότι οι εργατοπατέρες είναι ξεπουλημένοι, δεν αναφερόμαστε σε συγκεκριμένα πρόσωπα και μόνο αλλά σε ρόλους. Η συνδικαλιστική ηγεσία είναι μια καρικατούρα διότι έχει επιλέξει να απομακρυνθεί από τη βάση και να γίνει ένα κέντρο εξουσίας.

Δεν αντιλαμβανόμαστε την απεργία ως ένα μέσο για να επιτευχθούν επιμέρους συντεχνιακά αιτήματα ή να ξεπεραστεί

Απεργία ΕΑΣ (Επιχείρησης Αστικών Συγκοινωνιών)

Ο νόμος για την ιδιωτικοποίηση όλων των ΔΕΚΟ οδήγησε τον Φλεβάρη του 1991 όλους τους εργαζόμενους της ΕΑΣ να ξεκινήσουν συνεχείς κινητοποιήσεις ενάντια στην ιδιωτικοποίηση, με επιπλέον στόχο τη μισθολογική αύξηση. Παρ' όλες τις υποχωρήσεις που δείχνει να κάνει η κυβέρνηση συνεχίζουν να πραγματοποιούνται απεργίες ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Η επιμονή της κυβέρνησης για περικοπές προσωπικού και ιδιωτικοποίηση έχει ως αποτέλεσμα να κηρυχτούν απεργίες διαρκείας. Όμως πλέον τη σκυτάλη του αγώνα την έχουν πάρει και άλλοι? καθώς το μικρόβιο της ΕΑΣ απλώνεται σε όλη την εργατική τάξη, η κυβέρνηση Μητσοτάκη αδυνατεί να περάσει το παραμικρό μέτρο. Τελικά τον Δεκέμβρη του '93, μετά από 18 μήνες αγώνων, επανακρατικοποιούνται τα αστικά λεωφορεία. Πρόκειται για μια πρωτοφανή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο νίκη του εργατικού κινήματος. Στη διάρκεια του 18μηνου αγώνα ασκήθηκαν διώξεις σε τουλάχιστον 200 απεργούς, που καταδικάστηκαν σε μεγάλες ποινές (8 τουλάχιστον φυλακίστηκαν για μήνες στον Κορυδαλλό).

η παρούσα κρίση. Η οργή και η αγανάκτησή μας παραμένουν ίδιες και τις μέρες που οι δείκτες του χρηματιστηρίου και των spreads είναι «καθησυχαστικές». Άλλωστε η επίθεση του κεφαλαίου έχει ξεκινήσει πολλά χρόνια πριν, απλώς τώρα παγιώνεται και θεσμικά η επισφάλεια και η συρρίκνωση εργασιακών/ασφαλιστικών κεκτημένων. Είναι αφελές λοιπόν να περιμένουμε ότι όταν παρέλθει η κρίση τα πράγματα θα βελτιωθούν. Η κρίση είναι συστημική και γι' αυτό το ζητούμενο είναι οι απεργιακές κινητοποιήσεις να αποτελέσουν μια ισχυρή γροθιά στον καπιταλιστικό τρόπο ζωής και τις σχέσεις που αναπαράγει.

Προτάσσουμε τη γενική απεργία διαρκείας διότι σκοπός μας είναι η ολική ανατροπή των καπιταλιστικών σχέσεων, κοινωνικών και παραγωγικών, μέσα από αδιαμεσολάβητες συλλογικές διαδικασίες. Χωρίς «ειδικούς», κομματικούς αντιπροσώπους, χωρίς ιεραρχία και λογικές ανάθεσης. Ανάλογα με τη συγκυρία, ενίοτε επιλέγουμε να συμμετέχουμε στις απεργίες που καλούν οι ξεπουλημένοι συνδικαλιστικοί φορείς. Κι αυτό διότι αναγνωρίζουμε την απεργία, στην ουσία της, ως ένα ισχυρό μέσο αγώνα και ένα πεδίο συνάντησης των εργαζομένων στο δρόμο? ένα πεδίο όπου μπορούμε να συνδιαμορφώσουμε συνθήκες πάλης και σχέσεις αλληλεγγύης. Στο κάτω-κάτω η ανατροπή αυτού του κόσμου είναι πάνω απ' όλα ζήτημα συνείδησης.

Αναγνωρίζοντας τον κατακερματισμό της σύγχρονης εργασίας και τις επισφαλείς εργασιακές σχέσεις που δυσχεραίνουν ακόμα περισσότερο την οργάνωση των εργαζομένων, θεωρούμε ότι είναι σημαντικό να δημιουργήσουμε διαδικασίες αντίστασης στους χώρους εργασίας, όπως εργατικές συνελεύσεις, σωματεία βάσης κτλ. Να συνδεθούμε με τα κομμάτια του εργατικού κινήματος που αντιστέκονται σε δομές οργάνωσης που αμφισβητούν την ιεραρχία και την αντιπροσώπευση. Δομές που ευνοούν τις συνθήκες για μια συνολική αντιπαράθεση.

Για μια συνολική αντιπαράθεση

Εάν μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε σε κάποια φράση ή κάποιο σύνθημα την ουσία των προταγμάτων και των επιθυμιών μας, αυτό δεν θα ήταν άλλο από το «αντίσταση – αυτοοργάνωση – αλληλεγγύη». Ένα σύνθημα που περιλαμβάνει στην ουσία τόσο την αντίληψή μας για το παρόν και τους στόχους μας για το μέλλον όσο και τον τρόπο που αυτές μπορεί να πραγματοποιηθούν. Με τον όρο «αντίσταση» εννοούμε την έμπρακτη διάθεση για καταστροφή αυτού του σάπιου κόσμου, που ενυπάρχει σε κάθε μικρή ή μεγάλη ενέργεια που κοιτάει προς την απελευθερωτική κατεύθυνση, σε κάθε μικρό ή μεγάλο ρήγμα στον κυρίαρχο λόγο, στις υπάρχουσες δομές και στους κρατικούς θεσμούς από όσους αποφασίζουν να δράσουν κάτω από τις αρχές της συλλογικότητας, της αλληλεγγύης, του αλληλοσεβασμού και της αξιοπρέπειας.

Απεργία στην αυτοκινητοβιομηχανία Ssyangyong motors στη Νότια Κορέα

Στις 22 Μαΐου 2009 976 εργάτες της αυτοκινητοβιομηχανίας Ssangyong motors ξεκίνησαν απεργία και ταυτόχρονα προχώρησαν σε κατάληψη του εργοστασίου της εταιρείας, στην πόλη Pyeongtaek. Τον Φεβρουάριο η εταιρεία είχε ανακοινώσει ένα σχέδιο αναδιαρθρώσεων που περιλάμβανε την περικοπή των θέσεων εργασίας κατά 36%, την απόλυση δηλαδή 2.646 εργαζομένων. Από τότε, περίπου 1.670 εργαζόμενοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την επιχείρηση μέσω εθελοντικών σχεδίων αποχώρησης, ενώ οι υπόλοιποι 976 ξεκίνησαν απεργία. Όλοι οι εργάτες της Ssangyong motors ήταν μέλη του συνδικάτου μεταλλεργατών της Κορέας (KMWU) και εργάζονταν κατά μέσο όρο 15-20 χρόνια στην εταιρεία. Τα κεντρικά αιτήματα των απεργών ήταν: 1) καμία απόλυση, 2) εργασιακή ασφάλεια και 3) καμία ανάθεση εργασίας σε εξωτερικούς συνεργάτες (outsourcing). Κατά τη διάρκεια της απεργίας πραγματοποιήθηκαν οι σφοδρότερες ταξικές συγκρούσεις των τελευταίων ετών. Οι απεργοί μαζί με τους αλληλέγγυους απέκρουσαν αρκετές φορές τη συντονισμένη επίθεση μπάτσων, απεργοσπαστών και πληρωμένων από την εργοδοσία παρακρατικών. Η απεργία και η κατάληψη τελείωσαν μετά από 77 ημέρες στις 6 Αυγούστου, με την παράδοση του εργοστασίου από τους απεργούς, αφού η εταιρεία υπόσχεται την ανάκληση 48% των απολυμένων και πρόγραμμα εθελούσιας αποχώρησης για τους υπολοίπους. 96 απεργοί συλλαμβάνονται και ανακρίνονται, ασκούνται διώξεις σε 41, και η εταιρία καταθέτει μήνυση ενάντιων του KMWU ζητώντας 45 εκατομμύρια δολάρια αποζημίωση.

.Η αυτοοργάνωση σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας δεν μπορεί παρά να είναι το μέσο για την πραγμάτωση τόσο των τωρινών ενεργειών μας όσο και των μελλοντικών. Η οριζόντια αυτή μορφή οργάνωσης εξ'ορισμού στρέφεται ενάντια σε οποιαδήποτε ιεραρχική δομή, προαπαιτώντας τη συνεννόηση, επικοινωνία και την κατανόηση της διαφορετικότητας και της πολυμορφίας των κομματιών που συμμετέχουν σε αυτή, εγκαθιδρύοντας έτσι ουσιαστικές σχέσεις ανάμεσά τους. Απαιτεί σε ένα βαθμό την ενεργοποίηση όλων, φανερώνοντας τις δυναμικές που κρύβει ο καθένας σε αντίθεση με το καπιταλιστικό σύστημα που προσπαθεί να τις καλουπώσει προς όφελός του ή να τις εξαλείψει όπου αυτές τείνουν να γίνουν επικίνδυνες. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι η αδράνεια και η ανάθεση προβάλλονται ως ο τρόπος με τον οποίο κινούνται τα πράγματα. Η οριζόντια αυτή οργάνωση ορίζει τον δικό της χωροχρόνο, που δεν εξαρτάται από τις ανάγκες οποιουδήποτε μηχανισμού (αγορά, κράτος κλπ.) αλλά από τις ανάγκες και τις επιθυμίες των ανθρώπων να δημιουργήσουν όταν αυτοί το αποφασίσουν και με τον τρόπο που αυτοί θα επιλέξουν.

Η αυτοοργάνωση των εργατών να γίνει ο τάφος των αφεντικών

Μέσα από την άρνηση κάθε θεσμού χειραγώγησης, οι εργάτες θα πάρουν τον αγώνα στα χέρια τους. Πρώτο και κύριο βήμα λοιπόν είναι η αυτενέργεια. Απαλλαγμένοι από οποιονδήποτε εξωτερικό παράγοντα θα είναι σε θέση να ορίσουν οι ίδιοι τα μέσα και τους σκοπούς τους και να προχωρήσουν στον πλήρη αυτοκαθορισμό τους. Μέσα από μια τέτοια επιλογή, οι εργάτες θα έχουν ήδη προχωρήσει ένα βήμα στην υπόθεση του κοινωνικού και ταξικού πολέμου, θα έχουν οξύνει την κοινωνική κατάσταση και θα έχουν κάνει ξεκάθαρο, τόσο στα αφεντικά αλλά και πολύ περισσότερο στους ίδιους τους εαυτούς τους, σε ποιο στρατόπεδο βρίσκονται. Από τις απεργίες και τα σαμποτάζ στα μέσα παραγωγής, τη δημιουργία μαχητικών πρωτοβάθμιων σωματείων μέχρι τις καταλήψεις και τα εργατικά συμβούλια, τα όπλα είναι πολλά και διαφορετικά στο δρόμο για την εργατική αυτοδιεύθυνση. Από κει και πέρα, στα χέρια όλων μας είναι ο αγώνας αυτός να καταφέρει να συνδεθεί με ευρύτερα ζητήματα, με υποκείμενα και φορείς άλλων αγώνων και από κοινού να συστήσουν ένα ενιαίο μέτωπο αγώνα που θα παρεμβαίνει σε κάθε πεδίο επιβολής της κυριαρχίας με στόχο τη συνολικότερη κοινωνική ανατροπή. Χαρακτηριστικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε εγχειρήματα όπως οι καταλήψεις στέγης, οι αυτοδιαχειριζόμενοι χώροι και η επανοικειοποίηση των δημόσιων-ελεύθερων χώρων που παίρνουν πίσω ένα μέρος από το χαμένο χωροχρόνο μας. Αντίστοιχα, οι συνελεύσεις γειτονιάς, οι συλλογικές κουζίνες, η ανταλλαγή αγαθών και οι προσπάθειες

Zanon

Η Zanon ήταν για πολλά χρόνια ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσια και η μεγαλύτερη κεραμοποιία της Νότιας Αμερικής. Απασχολούσε εκατοντάδες εργαζόμενους, στηρίζοντας σημαντικά την τοπική οικονομία. Στα τέλη όμως της δεκαετίας του '90, και ενώ η Αργεντινή βυθιζόταν στην οικονομική κρίση, ο ιδιοκτήτης του εργοστασίου είδε τα κέρδη του να πέφτουν και άρχισε τις απολύσεις, και τις περικοπές μισθών και εργατικών δικαιωμάτων. Από τότε ξεκινάει ο αυτοοργανωμένος αγώνας των εργατών της Zanon. Εκτός από την εργοδοσία, είχαν να αντιμετωπίσουν και τη γραφειοκρατική ηγεσία του συνδικάτου των κεραμοποιών, της Νεουκέν, που στην ουσία δούλευε για τα αφεντικά. Αφού κατάφεραν να αναλάβουν τη διοίκηση του συνδικάτου, ξεκίνησαν τον αγώνα με απεργίες και διαδηλώσεις στην πόλη. Το αποκορύφωμα της διαμάχης ήρθε τον Οκτώβρη του 2001, όταν η εργοδοσία απείλησε να κλείσει το εργοστάσιο. Οι εργάτες ξεκίνησαν απεργία διαρκείας, η οποία μετατράπηκε σε κατάληψη του εργοστασίου. Παράλληλα ξεκίνησαν δικαστικό αγώνα ενάντια στη διοίκηση, ο οποίος κατέληξε σε μια πρωτοφανή πρόταση υπέρ των εργαζομένων. Μετά από τέσσερις μήνες αγώνα και περιφρούρησης του εργοστασίου, και με τον «αέρα» της λαϊκής εξέγερσης που είχε σαρώσει τον Δεκέμβρη-Γενάρη όλη τη χώρα, οι περίπου 270 εργάτες που είχαν απομείνει αποφάσισαν τον Μάρτιο του 2002 να επαναλειτουργήσουν το εργοστάσιο, αυτή τη φορά χωρίς αφεντικά και επιστάτες.

συλλογικής αυτομόρφωσης (αυτοδιαχειρζόμενοι παιδικοί σταθμοί, ελευθεριακά σχολεία, μαθήματα σε μετανάστες) δημιουργούν ειλικρινείς δεσμούς και σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των καταπιεσμένων και δίνουν την απάντηση από τα κάτω στον καπιταλισμό και την ασφυκτική καθημερινότητα που επιβάλλει. Παράλληλα, οι ομάδες στήριξης απεργών όπως στην περίπτωση του αγώνα των εργαζομένων στο εστιατόριο Banquet στη Θεσσαλονίκη, η δημιουργία μαχητικών πρωτοβάθμιων σωματείων και το ξεπέρασμα του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού, οι απεργίες, οι γενικές συνελεύσεις και οι μαζικές δυναμικές κινητοποιήσεις δείχνουν ότι οι πρώτες σταγόνες της βροχής είναι ήδη εδώ. Η καταιγίδα της κοινωνικής οργής που έρχεται απλά θα τους σαρώσει. Φυσικά, οι αυτοοργανωμένες-οριζόντιες κοινωνικές διαδικασίες αλλά και οι άμεσες δράσεις δεν περιορίζονται μόνο σε ό,τι προαναφέρθηκε. Ο πλούτος των χειρονομιών και πρακτικών αντίστασης είναι τεράστιος, διαμορφώνεται και εμπλουτίζεται κάθε φορά που οι καταπιεσμένοι είναι στο δρόμο, κάθε φορά που παίρνουν τη ζωή στα χέρια τους.

Βασική προϋπόθεση για όλα αυτά όμως είναι η αλληλεγγύη. Η αλληλεγγύη (είτε εκφράζεται σε κάποιο άτομο είτε σε ομάδες ατόμων) για να αποκτήσει πρακτική και ουσιαστική αξία πρέπει να έχει συνείδηση του λόγου της και των στόχων της. Αυτό σημαίνει ότι η αλληλεγγύη δεν μπορεί παρά να στρέφεται ενάντια του συστήματος που γεννάει τις συνθήκες καταπίεσης και εκμετάλλευσης, εναντίον του ίδιου του καπιταλισμού και του κράτους. Αν η αλληλεγγύη ήταν μόνο αποτέλεσμα κάποιας συγκεκριμένης στιγμής ή γεγονότος αποκομμένου από την κοινωνική πραγματικότητα και σταματούσε εκεί τότε θα έχανε το ίδιο το νόημά της και θα καταντούσε απλά μια πολυχρησιμοποιημένη λέξη με επαναστατικό προσωπείο, ικανή να σώζει μόνο τα προσχήματα και να δίνει την αφελή πεποίθηση ότι το καθήκον επιτελέστηκε και είναι ώρα για ξεκούραση μέχρι η επικαιρότητα ή οι συγκυρίες να κρίνουν ότι είναι καιρός να ξαναβγεί στην επιφάνεια. Η επιλογή του να σταθείς αλληλέγγυος απέναντι σε κάποιον δεν είναι απλά μια συγκυριακή επιλογή, είναι μια συνειδητή επιλογή, είναι τελικά επιλογή ζωής.

Για μας η αλληλεγγύη δεν αποτελεί μόνο μια συνθήκη που εκδηλώνεται σε περιόδους κρίσης, αλλά ακριβώς έναν τρόπο αντίληψης της πραγματικότητας και του πλέγματος των κοινωνικών σχέσεων και των κοινωνικών συνθηκών που επικρατούν σε κάποια δεδομένη στιγμή. Είναι η ικανή και αναγκαία συνθήκη που πρέπει να υφίσταται μεταξύ των ατόμων μιας κοινωνίας για την εγκαθίδρυση σχέσεων αλληλοσεβασμού, αλληλοβοήθειας, αλληλοκατανόησης, ισότητας και συνεργασίας. Σχέσεις και αξίες που μπορούν και πρέπει να αντικαταστήσουν τις αντίστοιχες αυτού του γερασμένου και σάπιου κόσμου της εξατομίκευσης, της απάθειας και του φόβου. Μακριά από λογικές ειδικών, διεκπεραιωτών, αρχηγών και κομματικών σχεδιασμών. Να δημιουργήσουμε κοινούς τόπους συζήτησης, συνδιαμόρφωσης και κατεύθυνσης των τοπικών (ή και υπερτοπικών) αγώνων.

Από τα απλά καθημερινά ζητήματα της γειτονιάς (π.χ. ελεύθεροι χώροι, κεραίες κινητής τηλεφωνίας κλπ.) ως τα πιο σύνθετα ή και για τη δημιουργία συνεργατικών ομάδων αλληλοβοήθειας. Μαγικές συνταγές δεν υπάρχουν, ούτε φόρμουλες ελευθερίας. Μόνοι μας πρέπει να φτιάξουμε τους δρόμους και τα μονοπάτια που θα ακολουθήσουμε. Είναι σίγουρο ότι και μόνο η απουσία συγκεκριμένων προτάσεων λειτουργεί αποτρεπτικά σε πολλούς, όμως αυτό που τους περιορίζει δεν είναι αυτή καθεαυτή η απουσία προτάσεων αλλά ο φόβος που έχει ενσωματωθεί στην κοινωνική συνείδηση από το ίδιο το σύστημα για οποιαδήποτε αλλαγή έξω από αυτό, αναγνωρίζοντάς την ως καταστροφική και μη εφικτή, ως ονειροπόλα και παιδική. Βέβαια μια αλλαγή προς την απελευθερωτική κατεύθυνση, ένας κοινωνικός μετασχηματισμός, θα σήμαινε και την καταστροφή αυτού του συστήματος. Και αυτή ακριβώς είναι η μόνη ρεαλιστική, βιώσιμη και συγκεκριμένη πρόταση. Η καταστροφή του καπιταλιστικού οικοδομήματος, η εξάλειψη κάθε εξουσιαστικού κατάλοιπου και η οικοδόμηση ενός νέου κόσμου. Μιας αταξικής κοινωνίας όπου μόνη της θα διαχειρίζεται τα προβλήματά της, βασιζόμενη στις ανάγκες που ορίζει η κάθε κοινότητα τόσο υλικά όσο και ηθικά. Όπου η εργασία δεν θα είναι η συνθήκη εκμετάλλευσης από άνθρωπο σε άνθρωπο αλλά η προσφορά για τη διατήρηση και την εξέλιξη της κοινότητας, μέσα από μια ελευθεριακή προοπτική...

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΙΣΘΩΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ | εργαλειοφόρος

ergaleioforos@gmail.com http://ergaleioforos.squat.gr/